

Rozprawa SŠT za 2018

Šěroki wothłós na 20 lět Witaj®

1. Pěstowarnja

Jubilej

Hižo cyłe lěto swjećimy 20 lět modelowy projekt Witaj® z dźěćimi, staršimi, kublarjami a kubłarkami. Lětsa 1. měrca smy swjedzeń na swjatočne wašnje w přitomnosći načolnych politiskich zastupjerjow Sakskeje a Braniborskeje na Choćebuskej měšćanskej žurli z něhdze sto hosćimi hódnje woswjećili. W regionalnych a nadregionalnych medijach bě rozprawnistwo wobšěrne a dobre.

Brošura: Při tutej składnosći smy wudali wosebitu 220-stronsku brošuru “20 lět/Jahre Witaj®, Witaj k nam! Herzlich willkommen!” z wobšěrnymi statistiskimi datami.

Nowa internetna strona SŠT

Pod www.dyrdomdej.de smy online stajili nowu krasnje ilustrowanu internetnu stronu, kotraž so běžnje dale wutwarja a pjelni. Přez internet dóstanu nětko kublarjo a kubłarki a tež starši a dalši zajimcy k přenjemu razej z pomocu nowych medijow pokiwy a materialije za efektiwniše posrědkowanje serbsčiny předšulskim dźěćom z pomocu słownych lisćinow, wobšěrných materialijow, hrónčkow a powědkow a pozdžišo tež z melodijemi serbskich spěwow.

Nascěnowa karta: Jara dobry wothłós je žnjała nascěnowa karta Hornjeje a Delnjeje Łužicy z dwurěčnymi pomjenowanjami wjeskow a městow.

DVD: Bě a je nam wažne, zo so časowe wuwíce našich pěstowarnjow a hortow dokumentuje. Za to smy wudali z pomocu SAEK wobšěrnu DVD, kotruž móžeće sej tež w interneće wobhladać. <https://www.youtube.com/watch?v=8xQFOKzylu8>

Dokumentacija swjedženja: Najwažniše dypki swjatočneho zarjadowanja w Choćebuzu smy na DVD zjimali.

Nowej hrajkanišći

Lětsa w juniju a septembrje smy hromadze z gmejnemaj móhli oficialnje našim dźěćom nowej hrajkanišći w Ralbicach a Chrósćicach přepodać. Wutrobnje džakujemy so gmejnskimaj radomaj, kubłarkam a kublarjam, wosebje pak staršim, kotřiž su nas w swobodnym času při na- a přetwarje hrajkanišća podpěrali a nam pomhali. W cyłku su starši wjace hač 25 tysac € nažěłali. Podpěra staršich při projektach je njeparujomna.

Nowotwar a přetwar w Ralbicach

Wjeselimy so jara, zo je gmejnska rada nowotwar žłobika a pěstowarnje a přetwar horta w Ralbicach wobzamknyła. Za přechodne dalše přebywanje žłobikowych džěci hač do lěta 2021 w Smjerdźacej zahajichu so trěbne twarske džěła. Nam je so přez wopyt Ralbičanskich džěci na ptačim kwasu w statnej kencliji w Drježdźanach poradziło ministerskeho prezidenta Kretschmera wosobinsce zahorić a dobyć jako podpěraćela za twarske předewzaća we wysokosći něhdźe 4 milionow eurow. Wot toho spěchuje so ze stron Sakskeje 75 %. Ministerski prezident a přirjadowany wokrjesa Budyšin Udo Wićaz pobyštaj z dalšimi hosćimi krótkodobnje w Ralbičan pěstowarni, zo bychy so na městnje wo wobstojnosćach informowali. Po nětčich planach by so móhło w lěće 2020 z twarom započinać.

Zetkanje z ministerskim prezidentom Michaelom Kretschmerom w Ralbičan pěstowarni, dnja 8.6.2018

Dalekubłanja

Loni wotmě so znowa fachowa konferenca dnja 28.10.2017 a lětsa wotmě so wona 22.09.2018. Je to zawjazowace zarjadowanje za wšěch kubłarjow a wšě kubłarki. W Staršiskich listach a dalšich medijach so wo tym rozprawja.

Naši přistajeni kubłarki/kubłarjo přewjedu w swojich zarjadnišćach lětnje 3 króc dalekubłanje z fachowcom knjezom Anders-Krummnackerom a wjednicy wuradźuja z nim přidatnje trójcy wob lěto.

Swójbne kubłanje a fachowe poradźowanje w našich pěstowarnjach

Wot 1. awgusta je Judit Čornakowa přewzała tutón naročny nadawk. Spočatk lěta smy w pěstowarni naprašowanje přewjedli. Chcychmy wědźec, kotre wólnočasne poskitki su staršim wažne. Wutrobny džak wšitkim, kotřiž su naprašnik wupjelnili. Běchu to cyłkownje 68 naprašnikow z nich 38 z Chrósćic, 25 z Ralbic a 5 z Wotrowa. Na přeće staršich přewjedu so w přichodže hrajkanske popołdnja, pućowanja a yoga za staršich a džěci.

Prěni test rěčnych znajomosćow

W běhu tutoho šulskeho lěta přewjedźemy přěni raz test rěčnych znajomosćow džěci w serbsčinje a to pola wšitkich serbskich a serbsce wuknjacych džěci, kotřiž jako přichodni do šule zastupja. Za to smy za našu internetnu stronu www.dyrdomdej.de wuwili testowe prašenja z wotpowědnymi ilustracijemi.

Starosć wo dosć kubłarjow a kubłarki

Dokelž trjebamy w přichodže dosć pedagogiskeho personala, smy wabili zajimcow z druhich powołanjow, kotrychž smy zwjetša z 30 hodzinami wob tydžeń pola nas přistajili a kotřiž so nětko štyri lěta dołho na kubłarja překubłuja: w 1. a 2. lětniku su to stajnje štyrjo a na čakanskej lisćinje stejitej dotal dwě kandidatce.

2. Šula

Přechod wot pěstowarnje do šule

Njezaběramy so jenož z pěstowarnjami, ale dalše wuwice našich džěci w šuli je za nas runje tak wažne. Předsydstwo SŠT je 18.04.2018 z wjednicami pěstowarnjow, z nawodami a koordinatori serbskich zakładnych šulow něhdyšeho Kamjenskeho wokrjesa wuradźowało, kak bychmy najlěpje přechod wot pěstowarnje do šule zmištrować móhli a to džěci runje tak kaž wučerjo a kubłarjo w horće. Městopředsydka SŠT Jadwiga Čižankowa je tute zarjadowanje wustojnje moderěrowała. Tójšto pokiwow smy zezběrali, kotrež chcemy nětko wotpowědnje wobkedźbować.

Přechod wot zakładneje šule do dalewjeducych šulow

Na rjadnym klawsurnym posedženju k dalewuwiću koncepta 2plus 13.09. 2018, kotrež přewjeduje so w zamołwitosći Sakskeho ministerstwa za kultus a Krajneho zarjada za šulu a kubłanje su so znosyli tójšto wotewrjenych prašenjow, kotrež chcemy we wodženskej skupinje 2plus při kultusowym ministerstwje w přichodnym času rozjimać a problemy spytać rozrisać. Po našich rešeršach potrjehi to předewšěm wotpowědne spěchowanje maćernorěčnych džěci na jednej stronje a rěčne skupinje 2 a 3 na druhej stronje. K tomu słušeja zaručenje teamteachinga, wotpowědne dalekubłanje fachowych wučerjow kaž tež serbsćinarjow a nic naposledk ma so serbsčina na wuswědčenjach

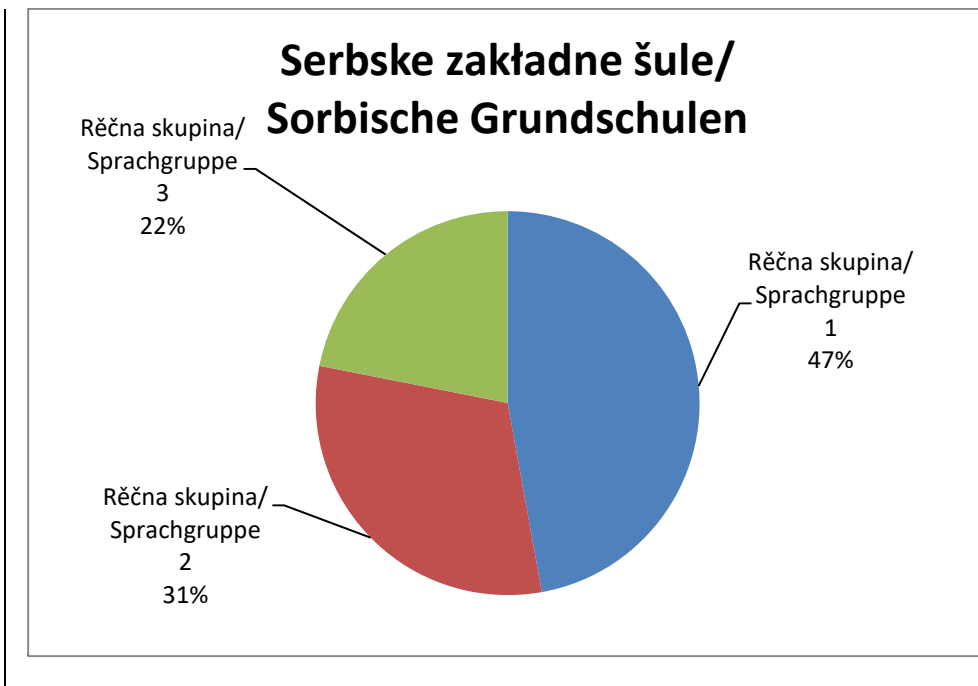
wupokazać za wšě tři rěčne skupiny we wobłuku koncepta 2plus, ale tež jako cuza rěč na němskich šulach. Kóžde wotrjadowanje serbskich wučerjow na němske šule wohrožuje přidatnje přesadźenje koncepcije 2plus. To smy sej wospjetnje wot kultusoweho ministerstwa žadali, dotal bohužel bjezwuspěšnje.

Zasadźujemy so dale za ewaluaciju koncepcije 2plus ze zaměrom ramikowe wuměnjena polěpšić.

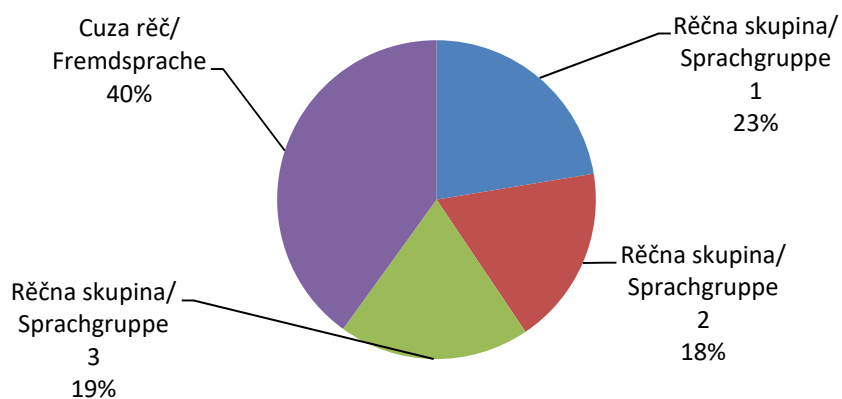
Ličby serbskich a serbšćinu wuknjacych šulerjow 2018/2019 w Sakskej
(Bohužel njeprědleža nam hišće šulerske ličby z Braniborskej)

Z cyłkowneje ličby **2740** serbšćinarjow su po podaćach LASUB do rěčnych skupinow zarjadowane:

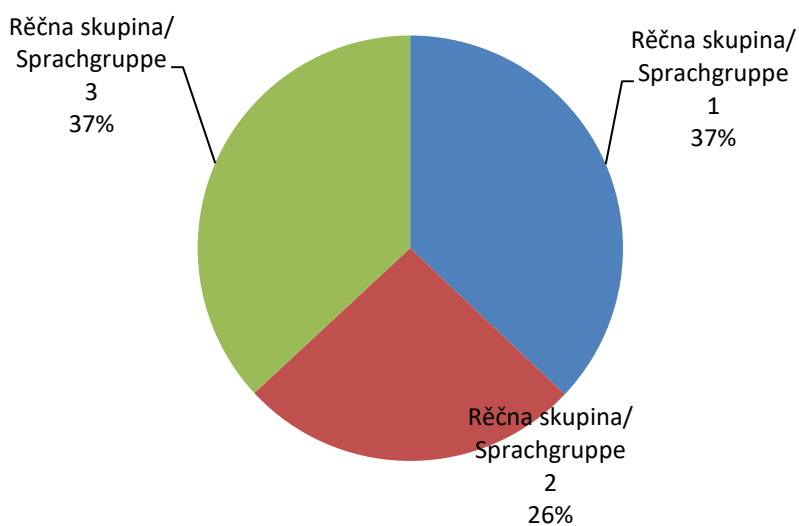
- skupina 1   795
- skupina 2   639
- skupina 3   703

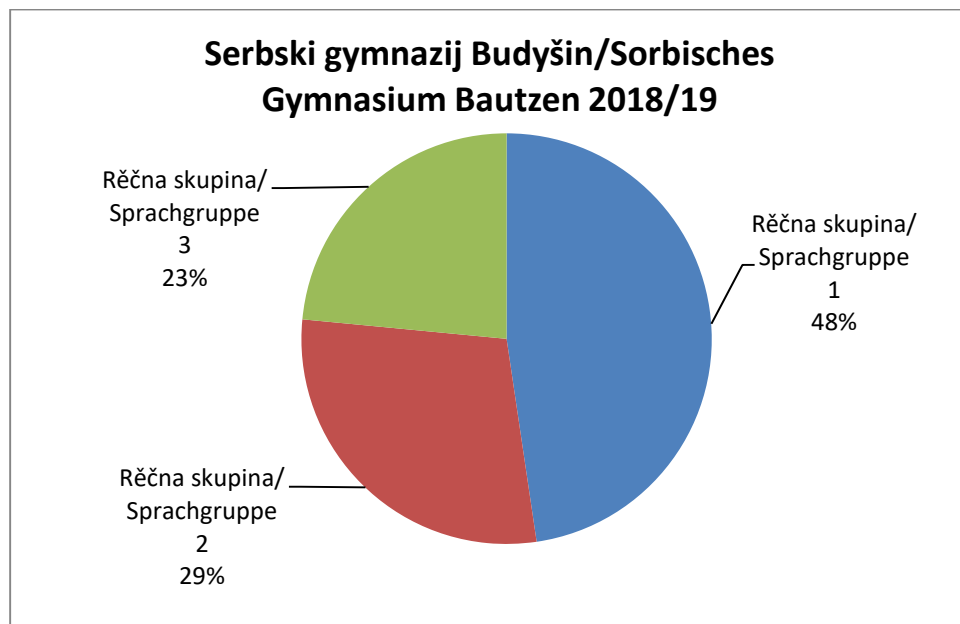

Zakładne šule kiž serbšćinu podawaja/ Grundschulen mit Sorbischunterricht

Serbske wyše šule/ Sorbische Oberschulen

© Ludmila Budarjowa 2018, žórto: LASUB

Wobkedźbujto fakt, zo mamy wot 1. hač do 12. lětnika w Sakskej jenož 795 šulerjow, kiž so w maćernorěčnych skupinach wuwučuja, wospjetujemy znowa žadanje, zo je zaměrne spěchowanje maćernorěčnych dźěci a młodostnych na wysokim rěčnym niwowje nuznje trěbne.

Wabjenje a přewod studentow wučerstwa

Intensiwnje smy dale **za studij wučerstwa wabili** a přewodźamy studentow wot přizjewjenja na studij hač k referendariatej. Tute dźěło wukonjamy na jara dowěrliwej bazy, wšako jedna so tu často wo jara wosobinske daty a naležnosće. Lětsa je so 10 maturantow Serbskeho gymnazija w Budyšinje za studij wučerstwa rozsudźiło. Z dalšich gymnazijow přizjewichu so tež maćernorěčni zajimcy.

Tež mnohim potencilnym **přidružnikam** smy puć k wučerstwu doporučeli a proces statneho přistajenja přewodźeli.

Při wšěm ličba wuwučowacych, wosebje na serbskich a dwurěčnych šulach njedosaha. Konceptija 2plus njehodži so po planje přesadzić. Po tuchwilnych zwěšćenjach so wona jenož z 50 procentami nałožuje. Teamteaching, wuwučowanje z dwěmaj wučerjomaj runočasnje w rjadowni, je so ze stron LaSuB jenož we wuwzačnych padach přizwoliło, dokelž faluja wučerjo.

Projekty

Dotalne projekty kaž olympiada serbsčiny, rěčne prózdninske lěhwo, zarjadowanja ze staršimi, wuwijanje wučbnych materialijow, kubłanske jězby wuměnkarijow SŠT a hosći, kaž tež dalše smy w zašlej dobje wuspěšnje dale přewjedli.

Předsydstwo

Wone je so 11 razow schadźowało, a na dalšich 36 zarjadowanjach rozdźělnych gremijow wobdźělichu so jednotliwi čłonojo předsydstwa, z nich wobdźěli so předsydka SŠT na 25 zarjadowanjach.

Džakuju so wšitkim, kotřiž su nas při našim čestnohamtskim dźěle podpěrali.

Ludmila Budarjowa, předsydka SŠT